

Matica hrvatska, Zadar. 1998, 288 str. Peta knjiga. *Razvitak gospodarstva Zadra i okolice u prošlosti*. 500 str., nalazi se u rukopisu, prošla je recenzijski postupak, traže se sredstva za tiskanje, te se nada-mo da će uskoro i ona, u izdanju Hrvatske akademije, ugledati svjetlo dana.

Najnovija knjiga dr. Šime Peričića, *Gospodarska povijest Dalmacije od 18. do 20. stoljeća*, ima ukupno 288 stranica. U skladu s već gotovo uobičajenom periodizacijom povijesti Dalmacije toga vremena autor je, nakon *Predgovora* u kojem nas ukratko upozna s dostignutim rezultatima historiografije na tom polju, knjigu podijelio na četiri temeljne cjeline, dijela ili poglavlja. To su: prvo, *Zadnje stoljeće mletačke uprave u Dalmaciji - doba merkantilizma i fiziokratizma*, str. 9-60; drugo, *Napoleonska epoha (1797-1813) - pokušaj unapređenja gospodarstva*, str. 61-92; treće, *Od Bečkog kongresa do pada Bachova apsolutizma - doba zaostajanja*, str. 95-154; i četvrto poglavlje, *Od početka narodnog preporoda do 1914. - doba uspona*, str. 155-216.

Na početku svakog poglavlja pisac daje sažet uvid u onovremene političke prilike i odnose, što bitno olakšava razumijevanje djela u cjelini, a na kraju poglavlja navodi tiskane izvore i važniju literaturu, što bar donekle nadomješta precizniji znanstveni aparat i čitatelju daje uvid u same temelje na kojima nastaje ovo, za povijesnu znanost, važno djelo. U navedenim poglavljima autor - na temelju izvorne arhivske građe, tiskanih izvora, osobnih istraživanja i dostignutih rezultata suvremene povijesne znanosti - detaljno raspravlja o pučanstvu, poljodjelstvu, ribarstvu, proizvodnji morske soli, rudarstvu, prerađivačkoj radinosti, počecima industrijalizacije i elektrifikacije, brodogradnji, pomorstvu, trgovini, novčarstvu i turizmu; dajući nam tako cjelovitu sliku o stanju u dalmatinskom gospodarstvu, naravno, s brojnim i raznolikim pokazateljima, stagnacijama i svim njegovim usponima i padovima, od kraja XVII. stoljeća do početka Prvoga svjetskog rata.

U završnom dijelu rada autor daje sažet *Pregled pisaca o gospodarstvu Dalmacije 18. i 19. stoljeća*, str. 217-226, što djelu daje još jednu vrijednost. Nakon toga slijede *Izvadci iz arhivskih spisa i objavljenih radova*, str. 227-230 te brojni prilozi, pregled rabljenih mjera i novca, sažetak na hrvatskom i engleskom jeziku, kazalo osobnih imena i povijesno-zemljopisnih pojmova, dvije ocjene rukopisa i bilježaka o piscu s popisom najvažnijih djela.

Na kraju potrebno je još jednom naglasiti da najnovija knjiga dr. Šime Peričića - *Gospodarska povijest Dalmacije od 18. do 20. stoljeća* - predstavlja važan doprinos suvremenoj hrvatskoj historiografiji, a osobito gospodarskoj povijesti Dalmacije. Zašto? Najviše zato jer ona daje prvi cjeloviti prikaz stanja u dalmatinskom gospodarstvu u promatranom razdoblju, metodološki i znanstveno dobro je utemeljena, a pisana je jasno, jezično korektno, gotovo udžbenički, i kao takva dobro će poslužiti prvenstveno studentima povijesti i ekonomije, ali i svim drugim čitateljima, znalcima i radoznalcima, koje gospodarska povijest Dalmacije bude više zanimala.

Marjan DIKLJIĆ

ZORA DALMATINSKA (1844.-1849.)

Zora Dalmatinska (1844.-1849.), zbornik radova sa znanstvenog skupa 150. obljetnice *Zore dalmatinske*, održanog u Zadru 1.-15. listopada 1994., glavni urednik Šime Batović, Matica hrvatska - Zadar, 1995., 536 str.

Od 13. do 15. listopada 1994. održan je na Filozofskom fakultetu u Zadru znanstveni skup povodom 150. obljetnice od početka izlaženja *Zore dalmatinske*, prvog književnog i preporodno-poučnog hrvatskog časopisa u Dalmaciji, tiskanoga na hrvatskom jeziku u Zadru od početka 1844. do sredine

1849. godine. Uz znanstveni skup o *Zori*, na kojem je sudjelovalo preko trideset istaknutih znanstvenih radnika iz cijele Hrvatske, održano je u Zadru i njegovoj bližjoj okolici više popratnih priredbi i kulturnih manifestacija, koje su se veoma dobro uklopile u tijek same proslave. Referati sa znanstvenog skupa, njih 27, uz *Uvodnu riječ* glavnog urednika, tri pozdravna govora, 22 priloga s popratnih priredbi, bibliografija novinskih članaka, te sadržaj i više kazala, što ukupno čini 56 priloga na 536 stranica, tiskani su u *Zadarskoj smotri*, br. 3-4, god. XLIV/1995., ali i u posebnom zborniku pod naslovom *Zora dalmatinska*.

Prof. dr. Stijepo Obad u svojoj radnji *Dalmacija za vrijeme izlaženja Zore dalmatinske*, str. 32-38, konstatira da - unatoč činjenici što je Dalmacija još uvijek bila izrazito seljačka zemlja s neriješenim kmetskim, kolonatskim i drugim zemljišnim odnosima - u njoj četrdesetih godina XIX. stoljeća dolazi do postupnog duhovnog i gospodarskog oživljavanja, osobito u gradskom dijelu dalmatinskog društva, što dovodi do prvih početaka hrvatskoga narodnog preporoda u toj pokrajini, koji će se kasnije bitno produbiti i proširiti. Osobito je na tome radilo mlado, školovano i poslovno građanstvo, koje je težilo jezičnoj, kulturnoj, nacionalno-političkoj i državno-teritorijalnoj integraciji Dalmacije s ostalim hrvatskim zemljama. Ivan Pederin u radnji *Pokretanje Zore dalmatinske u raspravama austrijske cenzure*, str. 39-44, iznosi s tim u svezi mnoge manje poznate detalje na temelju kojih zaključuje da austrijska cenzura nije bila nesklona pojavi i izlaženju *Zore* na hrvatskom jeziku.

Mario Plenković u raspravi *Uloga Ante Kuzmanića i Zore dalmatinske u stvaranju jedinstvenoga hrvatskog komunikacijskog prostora*, str. 45-50, analizira Kuzmanićev doprinos razvoju hrvatskog žurnalizma i komunikologije i dolazi do spoznaje da mu u tome s pravom pripada prvo mjesto u Hrvata, a uređivanje *Zore* ističe kao primjer kako se rade dobre i poučne hrvatske novine. Marko Sapunar u svom prilogu *Novinarsko-prosvjetna djelatnost Zore dalmatinske*, str. 51-58, otkriva kako je to glasilo imalo pravo bogatstvo rubrika, kako je u pisanju njegovalo sve onovremene moderne žanrove i kako je prvo u Hrvatskoj uvelo dječji kao novi žanr u novinarstvu. On smatra da je *Zora* bila prvenstveno hrvatski tjednik koji je imao cilj stvarati identitet i integritet hrvatskog nacionalnog korpusa.

Kroatizam Ante Kuzmanića i Zore dalmatinske, str. 59-78, predmet je važne rasprave Tihomila Maštrovića, koji na stranicama *Zore* jasno prepoznaje hrvatski nacionalni, kulturni, jezični i cjelokupni politički preporodni program. Tvorac toga programa je, po njemu, prvenstveno Ante Kuzmanić, koji u svom suprotstavljanju ilirstvu i južnoslavenstvu polazi s jasnih pozicija hrvatstva, zalazeći se odlučno za hrvatsko jezično, nacionalno, političko i teritorijalno jedinstvo. Nasuprot Gajevim jezičnim reformama, koje su polazile od južnoslavenskog jedinstva, zadarski jezični krug oko *Zore* i Kuzmanića uporno se zalagao za štokavsku ikavicu kao najprošireniji oblik hrvatskog govora, nastojeći ju ugraditi u same temelje jedinstvenoga hrvatskog književnog jezika. Mile Mamić u radnji *Jezični purizam u Zori dalmatinskoj*, str. 79-86, raspravlja prvenstveno o Kuzmanićevu jezičnom purizmu i purizmu njegovih najbližih suradnika, te prikazuje opravdanost mnogih njegovih postupaka u čišćenju hrvatskog jezika, a naglašava i velik doprinos *Zore* u obogaćivanju hrvatskog leksičkog blaga.

Julije Derosi u svojoj raspravi *Pop Šime Starčević i Zora dalmatinska*, str. 87-94, govori o jezikoslovnom radu Šime Starčevića i njegovoj suradnji u *Zori* i *Glasniku dalmatinskom*, te ističe njegovu i Kuzmanićevu povezanost u pogledima na jedinstvo hrvatskoga književnog jezika, osobito oslanjanje na hrvatsku štokavsko-ikavsku književnojezičnu tradiciju. Marjan Diklić u radnji *Mladi Ante Starčević i Zora dalmatinska*, str. 95-106, piše o školovanju mladog Starčevića i njegovim prvim člancima, tiskanim u *Danici* i *Zori*, u kojima se tek nazire povijesno hrvatsko državno pravo i pravaštvo uopće. Josip Vidaković u svom prilogu *Integracija hrvatskih zemalja na stranicama Zore dalmatinske 1848.-49.*, str. 107-137, tvrdi da je *Zora* bila tada jedini list u Dalmaciji na čijim se stranicama otvoreno zagovarala integracija hrvatskih zemalja u okviru Habsburške Monarhije. To isto, ali

na drugi način, tvrdi i Srećko Lipovčan u radnji *Hrvatska "osamstočetredesetosma" na stranicama Zore dalmatinske*, str. 239-161, u kojoj iznosi podatke kako se glavni urednik sa svojim suradnicima beskompromisno zalagao za ujedinjenje Dalmacije s Bansom Hrvatskom i Vojnom granicom. Na temelju tih podataka on zaključuje da je *Zora* revolucionarne 1848. godine stajala čvrsto na stajalištu hrvatske narodne i državne ideje i borila se za rješanje najvažnijega političkoga problema hrvatskog naroda u XIX. stoljeću, a to je nacionalno i teritorijalno ujedinjenje.

Šime Batović u svom radu *Prilozi iz arheologije i povijesti u Zori dalmatinskoj*, str. 163-194, daje iscrpan prikaz s kazalom svih povijesno-arheoloških priloga objavljenih u prvih pet godišta na stranicama *Zore*. On navodi ukupno 73 priloga koje su napisala tridesetorica autora, a izašla su u 101 broju navedenog lista. Od toga broja samo njih 24 dotiču i arheološku problematiku jer arheologija kao znanost još nije bila dovoljno razvijena. Budući da se radi o prvom dalmatinskom preporodnom glasilu, većina tih priloga, osobito oni povijesni, imali su u prvom redu svrhu poučavanja i buđenja hrvatske nacionalne svijesti. Stoga Batović s pravom zaključuje da je s te strane *Zora dalmatinska* uspješno ispunila svoju domoljubnu zadaću u vrijeme prvih početaka hrvatskoga narodnog preporoda u Dalmaciji i šire. *Izborna narodna kultura u Zori dalmatinskoj*, str. 195-202, predmet je rada Olge Oštrić, koja navodi i analizira više članaka o toj zanimljivoj temi, od kojih je najveći broj napisao sam Ante Kuzmanić, ali i drugi autori kao što su Šime Ljubić i Ante Starčević. Tako Ljubić piše o običajima Morlaka u Dalmaciji, Starčević o pirnim običajima u Lici, a Kuzmanić o podušju, badnjacima, pobratimstvu i posestrimstvu itd. Šime Peričić u radnji *Ekonomska problematika u Zori dalmatinskoj*, str. 203-208, daje cjelovit pregled gospodarske problematike na stranicama toga lista. On konstatira da je iz gospodarske problematike najviše priloga bilo napisano i posvećeno poljodjelstvu, a vrlo malo nekim drugim granama gospodarstva u pokrajini.

Stella Fatović-Ferenčić analizira *Zdravstveno-prosvjetiteljska nastojanja na stranicama Zore dalmatinske 1844.-1849.*, str. 299-216, i utvrđuje da je u razdoblju od 1844. do 1849. objavljeno tridesetak članaka medicinskog sadržaja, koji na osobit način govore o razini medicinske misli toga vremena u Dalmaciji. Dok Mirko Jamnicki-Dojmi u radnji *Zdravstveno-prosvjetiteljska misija Ante Kuzmanića na stranicama Zore dalmatinske*, str. 217-242, raspravlja potanko o Kuzmanićevu zdravstvenom i prosvjetiteljskom djelovanju, tvrdeći da se radi o stožernoj osobi hrvatskoga narodnog preporoda koja je i u svojoj struci ostavila dubok trag. S bečkom diplomom vidarstva i primateljstva, Ante Kuzmanić je prvih dvadeset godina bio profesor primateljstva na Babičkoj školi u Zadru, gdje za hrvatske djevojke nastavu izvodi na hrvatskom jeziku i piše prvi priručnik za primalje također na hrvatskom jeziku. Osim toga on na stranicama *Zore* objavljuje mnoge znanstveno-popularne i poučne članke iz zdravstveno-higijenske i druge medicinske problematike, nastojeći i na tom području podići opću razinu znanja hrvatskoga puka. Vladimir Dugački, pak, u svom kratkom prilogu *Uloga Ante Kuzmanića u stvaranju hrvatskoga medicinskog nazivlja.*, str. 243-246, ističe kako je Kuzmanić u svojim brojnim člancima uvijek rabio i njegovao hrvatsko nazivlje, a posebice ono iz medicine, što se najbolje vidi iz njegova udžbenika za primalje u kojem je na kraju dodao i mali rječnik medicinskog nazivlja s 883 termina.

Prirodne znanosti u Zori dalmatinskoj, str. 249-258, predmet su rasprave Žarka Dadića, koji nas upoznaje kako su, primjerice, Ante Kuzmanić, Stjepan Ivičević i Jerolim Vrdoljak vodili posebnu brigu o hrvatskom prirodnoznanstvenom nazivlju i popularizaciji prirodnih znanosti. Oni su u tome koristili već postojeće narodne nazive i Stullijev rječnik, a u onim slučajevima kada nisu imali nikakvih naziva, stvarali su ih sami. Na Dadićevu raspravu nadovezuje se rad Alojza Getlihera *Geoznanost na stranicama Zore dalmatinske*, str. 259-274, u kojem autor govori o člancima iz prirodoslovlja, a posebice onim iz područja geoznanosti, osobito iz seizmologije i mineralogije. Svi ti članci, koji su tiskani u tijeku petipolgodišnjeg izlaženja *Zore*, obradjeni su u radu sa znanstveno-stručnog gledišta.

Josip Kekez u svom kratkom prilogu *Usmena književnost u Zori dalmatinskoj*, str. 275-282, daje zaista skroman doprinos boljem poznavanju te problematike, uporno dokazujući i dokumentirajući kroatocentričnost *Zore*. Nikica Kolumbić u radnji *Hrvatski dopreporodni pisci u Zori dalmatinskoj*, str. 283-290, govori o zastupljenosti starijih hrvatskih pisaca iz Dalmacije na stranicama tog lista, osobito onih koji su pisali na svom materinjem hrvatskom jeziku, analizirajući njihove priloge objavljene u posebnoj rubrici "Životopisje glasovitih pisaca Dalmatinskih". Svi ti prilozi, tvrdi Kolumbić, imali su samo jedan jedini cilj, a taj je duhovno ujedinjenje svih Hrvata. Hrvojkina Mihanović-Salopek u članku *Hrvatska crkvena himnodija u Zori dalmatinskoj*, str. 291-300, govori o crkvenopučkim popijevkama i himnama kao najproširenijem i u hrvatskom puku najomiljenijem obliku pjesništva u XIX. stoljeću, koje je našlo svoje mjesto i na stranicama *Zore*. Ona u članku analizira pojedine himnodijske pjesme, ali pronalazi i tekstove koji pripadaju drugim vrstama pjesništva, a u kojima se može zapaziti snažan izražajni utjecaj crkvene himnodije.

Mladen Dorkin na sebi svojstven i vrlo lijep način piše o *Vrijednosti Preradovićeve poezije u kontekstu pjesništva Zore dalmatinske*, str. 301-316, tvrdeći kako je Preradovićevo pojavu u *Zori* prava pojava rodenog talenta među nepjesnicima. Analizirajući Preradovićeve pjesme - osobito onu prvu, programsko-domoljubnu, pisanu na materinskom jeziku, "Zora puca, bit će dana" - Dorkin jasno pokazuje koliko je Preradovićevo pjesnička riječ vrijedna i umjetnički moćna u usporedbi s mnoštvom drugih nedozrelih ljubavnih i domoljubnih stihova i pjesama. S Preradovićem, koji je u hrvatskom pjesništvu obilježio cijelu epohu - sve do pojave Kranjčevića - i pjesnik i *Zora dalmatinska* dostižu svoje vrhunske umjetničko-stvaralačke domete, jer on je na njenim stranicama objavio neke od svojih ponajboljih pjesama kao što su: *Zora puca, bit će dana*, *Miruj, miruj srce moje*, *Mrtva ljubav i Jadnici*. Vida Flaker u svom radu pozorno rasvjetljuje *Mjesto i značenje Zore dalmatinske u pjesništvu Petra Preradovića*, str. 317-329, koji je bio gotovo zaboravio svoj materinski jezik te pokušao pisati na njemačkom, ali po dolasku u Zadar 1843. godine, na nagovor upornoga Ante Kuzmanića i uz pomoć *Zore*, ubrzo postaje jedan od najpoznatijih i najboljih naših pjesnika. Naravno, u svemu tome uloga *Zore dalmatinske* i njezina urednika su neprocjenjive, pa je točna jedna Preradovićevo misao da je na krilima *Zore* uzletio, ali je isto tako *Zora* s njime dobila svoja krila.

Slavica Stojan u radnji *Dubrovački suradnici Zore dalmatinske*, str. 331-338, govori o suradnicima toga lista iz dubrovačkog kraja i njihovim prilogima, a ponajviše o apsolutu medicine Ivanu Augustu Kaznačiću, koji je jedno vrijeme i uređivao to poznato preporodno glasilo. Logično, suradnja Dubrovčana sa *Zorom* bila je najbolja dok ju je uređivao Kaznačić, ali ona se odvijala i poslije toga i djelovala je veoma poticajno na ustroj dubrovačkoga preporoditeljskog kruga. *Pisci iz Slavonije u Zori dalmatinskoj*, str. 339-364, tema je rasprave Ivica Matičevića, koji najviše govori o suradnji dvojice brodskih Brlića, Alojzija i njegova sina Andrije Torkvata Brlića. Oni su se, slično Kuzmaniću i njegovu zadarskom jezičnom krugu, a nasuprot Ljudevitu Gaju, zalagali za ikavsku izvornu osnovicu novoštokavskog dijalekta koja je u to vrijeme bila najproširenija u Hrvata. Cilj i smisao te suradnje bio je u razviku jezične i drugih oblika integrativne svijesti, koja je na kraju trebala dovesti do potpunog ujedinjenja svih hrvatskih zemalja.

Zvezdana Rados raspravlja u svom radu o *Poeziji Ane Vidović u Zori dalmatinskoj*, str. 365-380, prvog ženi iz Dalmacije uključenoj u književna i nacionalno-preporodna zbivanja, koja surađuje u *Zori* i objavljuje petnaestak epsko-lirskih pjesama. Iako te pjesme nemaju neku veću vrijednost, osim donekle u domovinsko-rodoljubnom smislu, poezija Ane Vidović bila je u skladu s onovremenim nacionalnim težnjama hrvatskih preporoditelja, zaključuje Rados, pa ju stoga i danas treba uvažavati. Nevenka Košutić-Brozović u svojoj radnji govori o *Književnim prijevodima i prevoditeljima u Zori dalmatinskoj*, str. 381-427. Ona najprije daje osvrt na sve što se prevodilo u tome listu i zaključuje da je većina prevedenih tekstova pretežito informativno-poučnoga karaktera, a tek manji dio književnoga; zatim slijedi kratak pregled književnih prijevoda i na koncu govori o prevoditeljima i

prevodilačkim postupcima. Na kraju autorica donosi kazalo prijevoda, kazalo prevoditelja i kazalo pisaca i djela.

Nakon velikog broja radova o *Zori dalmatinskoj* slijedi više tekstova koji govore o popratnim priredbama, str. 429-499, i, na kraju, *Bibliografija novinskih članaka uz proslavu 150. obljetnice Zore dalmatinske*, koju je napisao novinar Pavao Jerolimov. Branko Krstić izradio je na samom kraju tri kazala - *Kazalo osobnih imena*, str. 509-519, *Kazalo zemljopisnih naziva*, str. 520-525, i *Kazalo pojmova i stvari*, str. 526-534 - što sve skupa čini *Zbornik* potpunijim, preglednijim i uporabljivijim.

Marjan DIKLIĆ

TRI NOVA IZDANJA SPLITSKOG ETNOGRAFSKOG MUZEJA U 1998. GODINI

Istodobno s izložbom tamošnje nošnje koja je održana u Splitu tijekom mjeseca svibnja 1998. godine, a priredio ju je splitski Etnografski (na hrvatskom bi bilo bolje, Narodopisni) muzej, ta je ustanova predstavila dvojezičnu (hrvatsko-englesku) mapu pod naslovom "*Splitska narodna nošnja*" s preslikama likovnih djela koja više ili manje pouzdano prikazuju Splićane i Splićanke u njihovim nošnjama u približnom razdoblju od druge polovine XVIII. do kraja XIX. stoljeća. Uz to je otisnuto i prigodno izdanje "*Spli'ska grandeca*" koje sadrži četiri članka što se bave splitskom nošnjom odnosno rečenom mapom, a izdana je također sadržajem zanimljiva i oku ugodna dvojezična računalna kompaktna ploča (tzv. CD-ROM) nazvana "*Splitske uspomene*" s obiljem splitskih slika, svjetloписа i pet kratkih starih slikopisa.

Sama mapa, kojoj je predgovor napisao splitski povjesničar Arsen D u p l a n ĉ i ć osvrćući se u njemu na veću ili manju vjerodostojnost pojedinih umjetničkih prikaza u njoj, sadrži 39 preslika djela različite likovne izradbe i kakvoće iz gore spomenutog razdoblja što pokazuju ljude u Splitu odjevene u nošnje iz toga grada, ali i šire okolice. U mapi su, osim kod nekoliko nepotpisanih djela, uz preslikane umjetničke radove otisnuta imena sljedećih stvaratelja; Ch. L. Clérisseau, P. Santini, F. Bartolozzi, L. F. Cassas, Desmaisons, J. Maillet, Lepagelez, J. B. Liénard, T. Viero, H. Lecomte, F. Reiner, J. Högel Müller, V. X. Sandmann, R. Focosi, M. Altparth, F. Bratanić, V. Karas, P. Zečević, A. Barač, N. Arsenović, E. Lauffer, G. Manes i P. Kornbeck.

Popratno izdanje uz spomenutu izložbu i mapu pod naslovom "*Spli'ska grandeca*" ima 56 stranica, a otvara ga članak Ilde V i d o v i ć-B e g o n j a "Narodna nošnja Splita" (str. 5-11) u kojem ona opisuje sastavne dijelove ženske i muške splitske narodne nošnje, a govori i o izradbi tkanina u nekadašnjem Splitu. Slijedi zatim napis Sanje I v a n ĉ i ć naslovljen "Sve splitske nošnje" (str. 13-30) koji na osnovi likovnih prikaza i svjetlopisnih prizora opisuje razvoj splitskih nošnji od XVIII. do XX. stoljeća. Branka V o j n o v i ć-T r a ž i v u k u radu "O narodnoj nošnji Splita" (str. 31-35) u obliku oglada ukratko progovara o odnosu splitskih žitelja prema svojoj odjeći i odijevanju u posljednjih par stoljeća sve do današnjih dana, o prepoznatljivom splitskom ukusu po tom pitanju te o utjecajima sa strane na njega. Od 37. do 44. stranice otisnute su "Bilješke uz mapu "Splitska narodna nošnja"" Arsena D u p l a n ĉ i ć a u kojem on piše o razlogu nastanka i cilju spomenute likovne mape, iznoseći osnovne obavijesti o djelima koja ju tvore te se dotičući pouzdanosti pojedinih umjetnika odnosno njihovih radova unutar nje glede negdašnjeg izgleda splitske nošnje. Pisac, između ostalog, smatra da ona ima poslužiti kao poticaj i pomoć pri istraživanju razvika splitske nošnje. Izdanje potom zatvara engleski sažetak uz mapu te nekoliko svjetloписа s dojmivijim pojednostavnim splitske nošnje izloženim na održanoj izložbi.

Računalna kompaktna ploča podijeljena je u tri veće cjeline, a napise unutar njih sastavili su Silvio B r a i c a i Arsen D u p l a n ĉ i ć. Prva cjelina sadrži "Povijest muzeja" u tri dijela, a čine je